

15

Avgiftsutredning

Sekos avgiftsutredning inför kongressen 2021

KONGRESS
2021

seko

Sekos avgiftsutredning inför kongressen 2021

Sammanfattning

Sekos avgiftssystem har i stora drag sett likadant ut i många år. Antalet avgiftsklasser har minskat och beloppen har ändrats i de olika avgiftsstegen men inkomstgränsen för den högsta avgiftsklassen har varit oförändrad på 26 000 kronor i månadslön. Detta samtidigt som löneutvecklingen sedan 2009 varit cirka 23 procent (2019) vilket har skapat ett system där en mycket stor grupp av förbundets medlemmar idag ligger över systemets sista steg på 26 000 kronor. Vilket i sin tur innebär att de som tjänar lite, procentuellt sett betalar mer än de som tjänar mycket.

Under hela denna tid och betydligt längre bakåt har förbundet minskat i medlemsantal och gått med underskott i den centrala fackliga verksamheten och intäkterna från medlemsavgifterna har inte täckt de utgifter vi haft för vår verksamhet. Dagens modell har helt enkelt varken varit följsam eller hållbar över tid. För att komma till rätta med detta föreslår avgiftsutredningen bland annat att antalet klasser ökar från 7 till 15, att den högsta avgiftsklassen höjs från 26 000 till 47 000 samt att förändringen görs i tre steg med start 2022. Det finns naturligtvis risker med att förändra systemet, men om vi inte gör någonting kommer ojämlikheten att fördjupas och cementeras, och de som har låga inkomster kommer i ännu högre grad än idag att betala procentuellt betydligt mycket mer än de som har högre löner.

För att skapa ett mer rättvist system som också harmoniserar bättre med förbundets ekonomiska situation föreslås därför att avgiftsutredningens förslag beslutas och genomförs i sin helhet.

Inledning

Bakgrund

Under hösten 2018 påbörjades en diskussion i förbundsstyrelsen om att se över nuvarande avgiftssystem. Som ett underlag för kommande diskussioner beslutade man den 14 maj 2019 att tillsätta en grupp med uppdrag att göra en förstudie inför en eventuellt kommande avgiftsutredning. Gruppen bestod av ett antal anställda på förbundskontoret under ledning av Ingela Edlund. Gruppen överlämnade under slutet av samma år sin förstudie till förbundsstyrelsen. Efter att ha tagit del av gruppens arbete beslöt förbundsstyrelsen den 11 februari 2020 att tillsätta en avgiftsutredning med en representant från samtliga branscher under ledning av vice förbundsordförande Gabriella Lavecchia.

Deltagare

Gabriella Lavecchia, vice förbundsordförande
Esse Johansson, Väg och Ban
Siv Andersson, Post
Christina Stoltz, Civil
Martin Alnebring, Spårtrafik
Pär Tolf, Energi
Ida Wågevik, Vård
Jonas Forslind, Sjöfolk
Ann-Christine Gerdin, Tele
Jörgen Stehn, Försvar
Sanna Tiainen, ekonomichef
Matts Haglund, biträdande enhetschef Organisationsenheten

Process

Gruppen har träffats vid 14 tillfällen. Med anledning av Covid-19 var en majoritet av mötena tvungna att hållas på video. Deltagarna har under arbetets gång förankrat och hämtat synpunkter och statistik från sina respektive branscher.

Nuvarande avgiftssystem

Sekos avgiftssystem har i stora drag sett likadant ut i mer än 12 år. Antalet avgiftsklasser har minskat och beloppen har ändrats i de olika avgiftsstegen men inkomstgränsen för den högsta avgiftsklassen har varit oförändrad på 26 000 kronor. Detta samtidigt som löneutvecklingen sedan 2009 är cirka 23 procent. Under hela denna tid och betydligt längre bakåt har förbundet minskat i medlemsantal och gått med underskott i den centrala fackliga verksamheten. Intäkterna från medlemsavgifterna har inte täckt de utgifter vi haft för vår verksamhet.

Inför kongressen 2009 konstaterade förbundsstyrelsen att ett antal kostnader flyttats från lokal och regional nivå till den centrala nivån, utan att någon justering skett av fördelningen av medlemsavgiften. Även om det nya avgiftssystemet som kongressen beslutade om delvis innebar en omfördelning, kan vi konstatera att vi sedan dess har fortsatt att flytta kostnader till den centrala nivån. Kongressen 2013 gjorde några förändringar i avgiftssystemet. Bland annat slogs några av de lägre klasserna ihop.

Medlemsavgiften beslutas av kongressen/representantskapet. Själva avgiftssystemet regleras i stadgarnas §7, som innebär att förbunds- och klubbavgifterna ska baseras på medlems fasta inkomster. Förbundsavgiften fastställs av kongressen/representantskapet och ska utgöra i kronor fastställda belopp grundade på inkomstintervall. Klubbavgiften beslutas av respektive klubb efter samma principer. Klubbavgiften i regionklubbarna fastställs av kongressen/representantskapet. Utöver detta kan i förekommande fall en branschavgift tillkomma, som beslutas av respektive branschorganisation.

Avgiftsklass	Lön från	Lön till	Avgift
1 (Introduktion)			50
2	0	10 999	50
3	11 000	13 999	180
4	14 000	16 999	206
5	17 000	19 999	237
6	20 000	22 999	257
7	23 000	25 999	273
8	26 000		288

Studerandemedlem betalar 50 kronor. Pensionärsavgiften är 42 kronor.

Konkurrens med andra fackförbund

Seko är på många sätt unikt i fackföreningsvärlden på det sättet att vi har medarbetaravtal och därmed organiserar både arbetare och tjänstemän. Det medför att vi får konkurrens från tjänstemannaförbund på dessa områden, och att gränsdragningar saknas. När gränsdragning saknas och medlemmar kan fritt gå mellan förbund blir avgiften en konkurrensfråga och tid till annan har en låg avgift ansetts vara den absolut viktigaste faktorn för att kunna värva medlemmar. De områden som omfattas av medarbetaravtal återfinns huvudsakligen på det statliga området, inom Kommunikation, Energi, Tele och pår. I takt med att strukturomvandlingen gjort att dessa branscher minskar har också andelen av Sekos medlemmar som återfinns på medarbetaravtal minskat. Förbundets största bransch Väg och Ban finns till exempel på ett rent LO avtal och berörs därför inte av konkurrens på samma sätt. De största konkurrenterna till Seko är ST, Unionen och Vision.

Två system

Det finns idag ett ytterligare avgiftssystem i förbundet genom klubb Sjöfolk som har ett system där den ordinarie avgiften är i dagsläget 322 kronor i månaden för samtliga medlemmar och avgiften baseras inte på inkomsten. Reducerad avgift kan beviljas för medlemmar som har ersättning från Försäkringskassan, är arbetssökande eller studerar.

Hur är avgiften uppbyggd och vad används den till

Vad används förbundsavgiften till

Förbundsavgiften används främst till personalkostnader och därmed tillhörande kringkostnader som pensioner, lokaler, IT, medlemsregister med mera. Detta för att säkerställa att vi klarar förhandlingsuppdraget, hjälp vid tvister, studier, rättshjälp, kommunikation och administration med mer. Därutöver används avgiften till att betala våra obligatoriska försäkringar inklusive den relativt nytillkomna inkomstförsäkringen samt regionernas arbete, internationellt arbete och Sekotidningen.

Avgiften till A-kassan ingår inte i förbundsavgiften.

Klubbavgift

Förutom den avgift som förbundet tar ut har enskild klubb möjlighet att ta ut avgift. 2019 års klubbavgifter varierar från 0 till 132 kronor. Det är vid detta tillfälle endast en klubb som ligger över 90 kronor i avgiftsklass 8. Här nedan redovisas lägsta, högsta samt genomsnittligt belopp i klasserna 3 och 8.

Avgiftsklass	Lägst avgift	Högst avgift	Snitt
3	0	90	28
8	0	132	48

För att se spridningen, kan man se hur många klubbar som finns i sex olika intervall.

Avgiftsbelopp	Antal klubbar i avgiftsklass 3	Antal klubbar i avgiftsklass 8
0	37	7
1-25	36	16
26-50	81	76
51-75	21	64
76-100	1	12
101-		1

Enligt uppgifter från 2019 har 55 av 176 klubbar samma avgift i avgiftsklass 3 och 8.

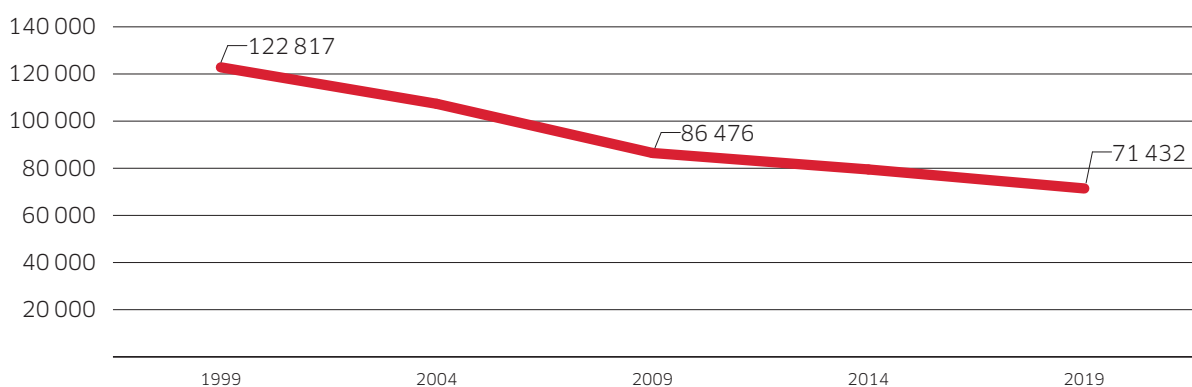
Branschavgift

Utöver klubbavgift finns i förekommande fall möjlighet att ta ut en branschavgift för att finansiera en branschorganisation. Förbundet har idag fyra stycken branschorganisationer.

Medlemsutveckling

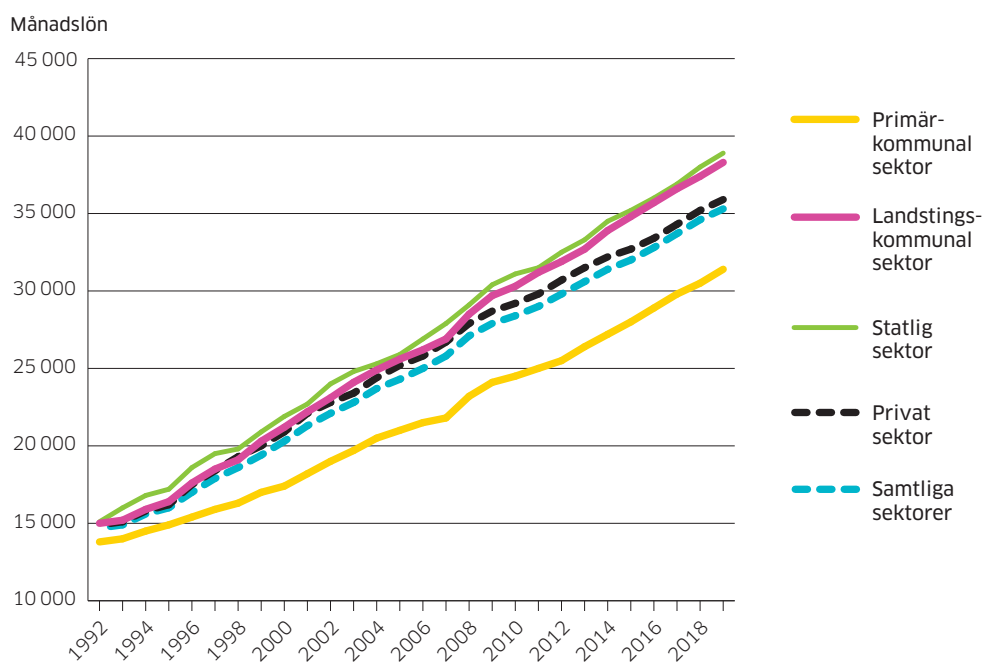
Förbundet har under en mycket lång tid haft en negativ medlemsutveckling främst beroende på strukturella förändringar i samhället. Strukturomvandlingens baksidor för medlemsutvecklingen syns kanske tydligast på post och teleområdet, men naturligtvis har även andra branscher drabbats hårt. I grafen nedan beskrivs tappet i en serie om 20 år där vi gått från att vara strax under 123 000 aktiva medlemmar till år 2019 då Seko hade strax över 71 000 aktiva medlemmar.

Historisk serie aktiva medlemmar

Översyn av nuvarande modell

Det kan konstateras att nuvarande modell dras med stora brister. Kanske inte så mycket när det gäller modellens utformning men desto mer när det gäller följsamheten i systemet. Lönerna har under perioden 2009-2019 höjts med cirka 23% procent medan framförallt taket i nuvarande avgiftssystem stått stilla under samma period.

Källa: SCB

Data t.o.m 2019

Samtidigt kan vi konstatera att förbundet sedan 1995 gått nästan en miljard minus i den fackliga verksamheten och att medlemsavgifterna de senaste åren uppgått till mindre än 220 miljoner kronor årligen. Förbundsstyrelsen konstaterar att inkomsterna behöver öka för att täcka de stora årliga underskotten och här är medlemsavgifterna en väsentlig post att se över.

Därutöver konstateras att nuvarande avgiftssystem inte är särskilt solidariskt eller rättvist. En mycket stor grupp av förbundets medlemmar ligger idag över systemets sista steg på 26 000 kronor, vilket innebär att de som tjänar lite, procentuellt sett betalar betydligt mer än de som tjänar mycket. Sannolikt finns utrymme för både betalningsförmåga och betalningsvilja i stora delar av förbundets grupper i lönespannet 26 001 kronor och uppåt. Dagens modell är helt enkelt varken följsamt eller hållbart över tid.

Däremot kan konstateras att medlemssystemet tyvärr är dåligt uppdaterat när det gäller löner över 26 000 kronor. Det kan finnas många anledningar till detta, och en är säkert att det inte ansetts viktigt att uppdatera löner över 26 000 kronor då de ändå inte påverkar avgiften. En annan anledning är sannolikt otydligheten i vems ansvar det är att rapportera in den nya lönen, och en tredje anledning är brister i administrativa rutiner. Förbundet har påbörjat ett genomgripande arbete för att komma tillrätta med att de faktiska inkomstuppgifterna inte stämmer överens med verkligheten, men arbetet måste intensifieras med tydligare rutiner och bättre uppföljning. Det bör också påpekas att det i dagsläget inte finns någon egentlig sanktionsmöjlighet gentemot den eller de som inte följer regelverket. I dagsläget kan vi därför konstatera att aktuellt löneläge är relativt osäkert att uppskatta utifrån uppgifterna i medlemsregistret. Detta innebär att uppgifterna i rapporten är baserade på en sammanvägning av tillgängliga uppgifter från medlemssystem, branschföreträdare i avgiftsutredningen samt ombudsmän på förhandlingsenheten.

Förslag till nytt avgiftssystem

Nuvarande avgiftssystem ger vid handa att de som har en låg inkomst rent procentuellt betalar mer av sin inkomst i medlemsavgift än de som har de högsta inkomsterna vilket är svårt att acceptera utifrån ett rättviseperspektiv. Ett mått att sträva efter är att avgiften bör ligga runt 1% av inkomsten.

Det innebär inte att vi enbart föreslår en höjning av avgiften i högre nivåer utan även anpassar avgiftens storlek nedåt för medlemmar med de lägsta inkomster. Den ekonomiska effekten av denna sänkning är marginell och avtagande då det allmänna inkomstläget kommer att öka i takt med kommande avtalsrörelser.

Det är sannolikt inte realistisk att omedelbart införa ett 1% mål för alla då höjningarna i de översta klasserna blir väldigt stora på kort tid, däremot bör förbundet sträva efter att under tid uppnå det målet. Därav föreslår arbetsgruppen att förändringen i avgiftssystemet hanteras i tre steg.

Tidslinje

Under 2021 har förbundet Ordning och Reda som ett prioriterat område. Detta innebär att arbetet med att säkerställa att korrekta löner finns i registret kommer att intensifieras väsentligt. Detta är en förutsättning för att de goda effekter som förväntas av en förändring i systemet ska kunna uppnås.

Förutsatt att beslut fattas om att genomföra avgiftsutredningens förslag enligt detta dokument kommer en första förändring av avgiften att kunna genomföras först 2022. Därefter följer enligt förslaget ännu en justering 2023 och 2024. Avgiftsutredningens förslag är sedan att beslut om justeringar i systemet sker årligen på representantskap, kongress eller motsvarande.

Från 7 steg till 15

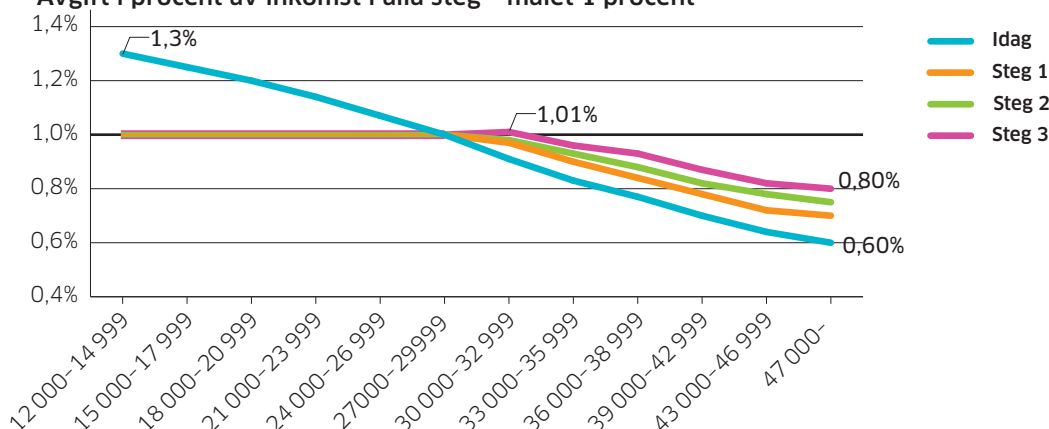
Istället för nuvarande system som har en trappa bestående av sju steg (åtta om man inkluderar introduktionserbjudandet) så föreslås en modell bestående av 15 steg. Detta framförallt för att eventuella höjningar inte omedelbart ska slå så hårt på individer högre upp i inkomstläge. För att dessutom ytterligare minska sårbarheten föreslås förändringen genomföras i tre etapper under kongressperioden. Med detta förslag är alltså den högsta avgiften 47000:- istället för som nu 26000:-

Intervall	Idag	Steg ett	Steg två	Steg tre
0-5999	50	50	50	50
6000-8999	50	50	50	50
9000-11999	50	50	50	50
12000-14999	180	150	150	150
15000-17999	206	170	170	170
18000-20999	237	200	200	200
21000-23999	257	230	230	230
24000-26999	273	270	270	270
27000-29999	288	280	285	290
30000-32999	288	305	310	320
33000-35999	288	310	320	330
36000-38999	288	315	330	340
39000-42999	288	320	335	345
43000-46999	288	325	350	360
47000-	288	330	355	370

Ett mer rättvisande system - målbild om 1 procent av lönen

Det kanske enskilt största problemet med dagens system är att det uppfattas som orättvist, den som tjänar lite har procentuellt en högre avgift än den som tjänar mycket. Om vi inte gör några förändringar i nuvarande system kommer den skevheten att bli ännu större, därför har avgiftsutredningen diskuterat en målbild om att Sekos medlemmar bör betala cirka 1% av inkomsten. Detta är dock inte rimligt att realisera under kongressperioden utan bör ses som just en målbild för ett skapa ett mer rättvist system.

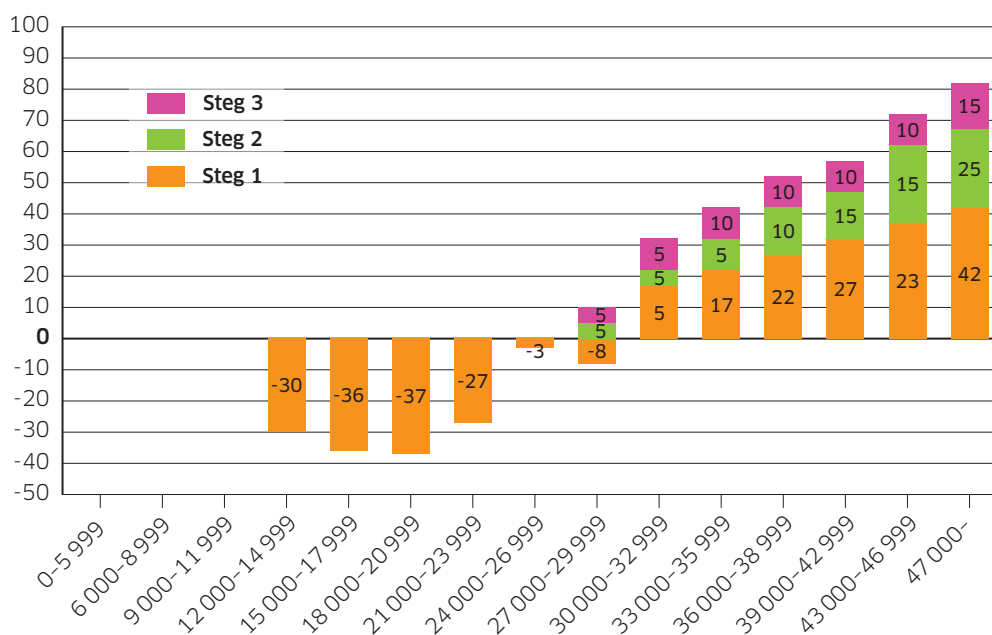
Avgift i procent av inkomst i alla steg - målet 1 procent

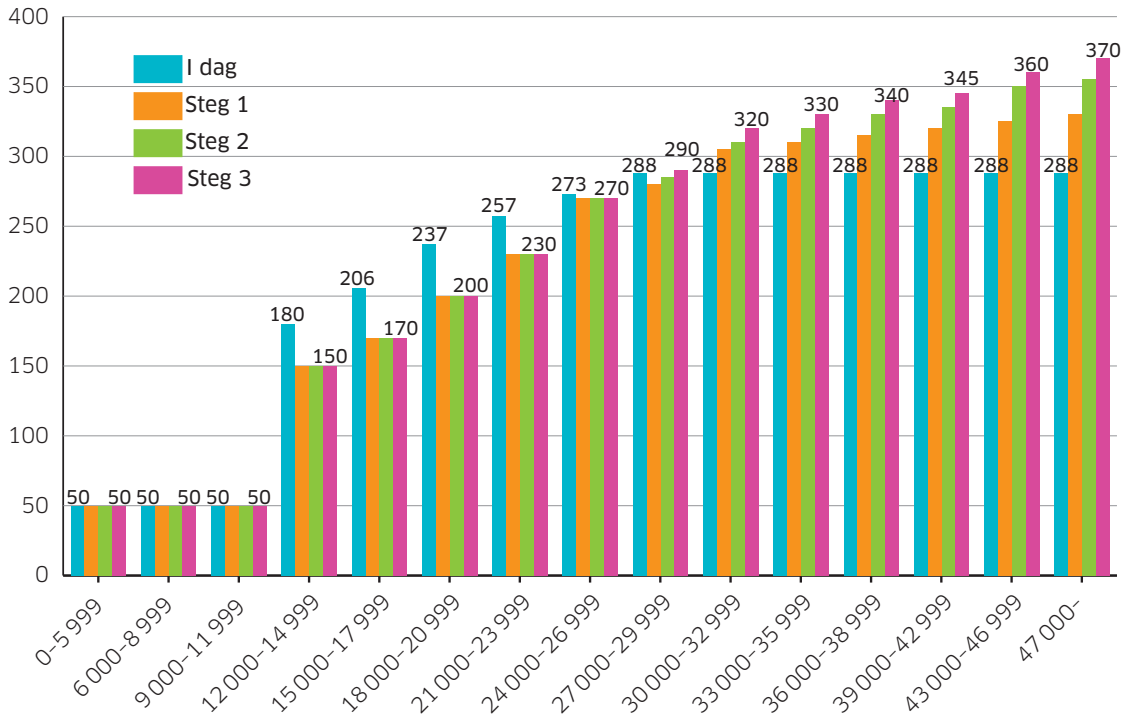
Förändringar i kronor under respektive år

Med det föreslagna systemet skulle förändringen i kronor se ut enligt nedan. I steg ett skulle de som idag ligger i de lägre avgiftsklasserna få en sänkning av avgiften medan de som ligger i avgiftsklasser som ännu inte finns idag skulle få en högre höjning år ett, vid införandet av det nya systemet men därefter en försiktigare höjning under nästkommande år.

Förändring av avgiften i respektive inkomstintervall per år under kongressperioden

Översikt förändring av avgiften i respektive inkomstintervall idag och alla följande steg till 2024

Risk och konsekvensanalys av föreslagen modell

Potentiella risker med förändring enligt föreslagen modell.

- Högavlönade på branschområden som har konkurrens från tjänstemannaförbund som ST, vision och Unionen riskerar att lämna förbundet vid tidpunkten för införandet, även om det i dagsläget inte finns mycket bevis för att så kommer att ske. Då motsvarande skett, att konkurrerande förbund höjt avgifterna så har vi inte sett någon egentlig tillströmning till Seko. Om vi misslyckas med vår kommunikation när systemet införs så ökar naturligtvis risken att högavlönade medlemmar lämnar.
- Det finns en möjlighet att medlemmar som av något skäl inte är nöjda med oss kommer att ta en förändring i avgiftssystemet som intäkt för att byta förbund eller helt lämna. Denna risk får dock anses som liten och återfinns dessutom vid alla större kommunicerade förändringar och inte bara i förhållande till avgiften.
- Det blir svårare att rekrytera på områden som har konkurrens från tjänstemannaförbund som ST, Vision och Unionen gällande potentiella medlemmar i de högre inkomstnivåerna. Om en skillnad i avgift inte kan motiveras utifrån skillnad i kvalitet på det fackliga arbetet finns en risk att man väljer fackförbund helt och hållet utifrån kostnad. I dagsläget skulle detta förslag då vara till Sekos nackdel.

Potentiella fördelar med förändring enligt föreslagen modell

- Avgiftssystemet uppfattas som mer rättvist då man betalar procentuellt mer lika.
- De som idag ligger i de lägre stegen i trappan får en avgiftssänkning vilket bör innebära en högre acceptans generellt för ett nytt system men framförallt blir det fördelaktigt i konkurrens med tjänstemannaförbunden.
- Intäkterna förväntas stegras under kongressperioden och beräknas vid kongressperiodens slut ligga på cirka 30-35 miljoner kronor ytterligare utöver dagens intäkter när systemet är fullt ut genomfört. Det är naturligtvis svårt att göra en korrekt prognos givet att utgångsläget är så pass osäkert och att ingen utav oss riktigt vet vad framtiden för med sig.

Risker med att inte göra någonting

- Om vi inte lyckas fatta beslut på denna kongress kommer ojämlikheten att fördjupas och cementeras och de som har låga inkomster kommer i ännu högre grad än idag att betala procentuellt betydligt mycket mer än de som har högre löner.
- I slutet av nästkommande kongressperiod kommer sannolikt en absolut majoritet av förbundets medlemmar att ligga över nuvarande högsta avgift på 26 000 kronor vilket innebär att systemet som sådant kommer att helt ha tappat sin relevans.
- Förbundet kommer att fortsätta att tappa välbehövliga intäkter som behövs för att upprätthålla en god facklig medlemsnära verksamhet. Dessa intäkter kan visserligen inte på egen hand täcka upp för förbundets underskott i den fackliga verksamheten men är viktiga om vi ska kunna sträva mot en ekonomi i balans.

Övriga frågor

Stadgar

Gruppen anser att stadgarna i den delen som går att hänföra till avgifter är bra som de är. Dock bör stadgarna förändras för att tydliggöra vem som har huvudansvar för att rätt avgift finns i medlemsregistret då detta är ett stort problem idag. Exakt hur detta bör göras har dock gruppen inte tagit ställning till.

Andra avgifter än förbundsavgiften

I denna utredning har gruppen inte diskuterat någon annan avgift än förbundsavgiften. För den enskilde medlemmen kan det naturligtvis bli svårförståeligt då den faktiska avgiften kan bli betydligt mycket högre än så. Därför anser gruppen att om en föreslagen organisationsutredning genomförs under nästa kongressperiod så bör även strukturer för avgift för region-, bransch- och klubb ses över. Här bör även frågan hanteras om huruvida det inom Seko fortsatt ska vara möjligt att enskild klubb har ett eget avgiftssystem som inte harmoniserar med förbundets övergripande system som beskrivits i detta dokument.

Avgift för pensionärer

Idag betalar förbundets pensionärer 42 kronor i månaden vilket tyvärr inte täcker de faktiska kostnaderna, därför föreslår gruppen att pensionärer i det nya systemet skall betala 50 kronor i månaden. Det är i dagsläget inte möjligt att erbjuda ett medlemskap under denna summa om medlemskapen inte ska subventioneras, vilket också är ett av huvudskälen till att introduktionserbudandet idag ligger på 50 kronor i månaden.

Introduktionsmedlemskap

Idag erbjuder Seko ett introduktionserbudande för samtliga medlemmar på 50 kronor i månaden i maximalt 6 månader om man samtidigt accepterar autogiro. Gruppen föreslår att introduktionserbudandet på 50 kronor i månaden i 6 månader precis som idag ska vara fristående från systemet som sådant och därför beslutas årligen på representantskap eller motsvarande.

Kommunikation

Om kongressen beslutar genomföra förslagen lämnade av avgiftsutredningen är det enligt gruppens mening av yttersta vikt att kommunikationsinsatserna inför införandet är omfattande. Vi måste på ett tydligt och pedagogiskt sätt förklara för våra medlemmar varför vi beslutat enligt förslaget och vad det kommer att innebära. Vi föreslår därför att en kommunikationsplan skyndsamt tas fram efter ett eventuellt beslut på kongressen.

Vad händer efter kongressperioden?

För att slippa genomföra en ny avgiftsutredning varje kongressperiod så föreslår gruppen att avgiftssystemet hanteras löpande på representantskap eller motsvarande. Det innebär inte med automatik att någonting måste förändras årligen men att det kan förändras. Framförallt anser vi att det är viktigt att hålla målbilden om att förbundsavgiften bör vara runt 1% för samtliga medlemmar enligt ovanstående resonemang.

Med anledning av ovanstående föreslås kongressen besluta att

Att: genomföra avgiftsutredningens förslag i enlighet med rapporten

